

Utbildningsdepartementet

Dnr S2025/02028

Yttrande över betänkandet Ett datalyft mot fel, fusk och frånvaro (SOU 2025:108)

Nämnden ställer sig positiv till utredningens syfte att motverka bidragsbrott och felaktiga utbetalningar och att kunna ge mera individanpassad service och effektivisera handläggningen av socialförsäkringsärenden. I yttrandet kommenteras endast förslaget att inrätta ett nationellt frånvaroregister, då övriga delar inte rör nämndens verksamhet.

Ett omfattande arbete sker idag avseende frånvarohantering i skolan. Rutinerna kan dock skilja sig åt mellan huvudmännen. Utredningen framhåller att uppgifterna kan ge en indikation på att barnfamiljer vistas eller bor utomlands och samtidigt har felaktigt utbetalda förmåner. Redan idag görs anmälning till Försäkringskassan och Skatteverket av många huvudmän avseende skolpliktiga elever inom ramen för hemkommunens skolpliktsbevakning. En fördel med införandet är att ovannämnda myndigheter skulle få en ökad kunskap avseende barn i förskolan, där det idag inte finns en skyldighet att rapportera orsaken till att ett barn avslutar sin förskoleplacering.

Utredningen ska också ge en ökad överblick över barns och elevers skolgång. Denna överblick finns i de flesta fall redan idag hos huvudmannen. Däremot saknas den på nationell nivå. Nämnden delar utredningens uppfattning att en sådan överblick skulle kunna leda till ökad kunskap och därigenom ytterligare insatser nationellt för att komma till rätta med den återkommande och längre frånvaron bland eleverna. Nämnden ställer sig även positiv till att det kommer finnas möjlighet för hemkommunen att ta del av tidigare frånvaromönster, för de elever som flyttar mellan olika kommuner.

Syftet att motverka bidragsbrott kan uppnås genom att det blir lättare att upptäcka om huvudmän systematiskt får ersättning för elever som inte längre finns i deras verksamhet.

Utredningen framhåller också att ett nationellt register skulle ge en skola och socialtjänst bättre förutsättningar att upptäcka barn som är i behov av insatser samt att uppgift om frånvaro kan vara en indikator på att barnet eller eleven lever med hedersproblematik. Här ser nämnden att registret kan vara just en indikator, men att det krävs ett nära arbete med individen för att se frånvaroorsakerna och ge stöd efter behov.

En utmaning med ett nationellt frånvaroregister är att det kommer att visa all frånvaro. Det kommer inte att kunna skilja på giltig och ogiltig frånvaro. Detta försvårar möjligheten att dra tydliga slutsatser.

Nämnden instämmer i vikten av att ett nationellt register ställer höga krav på integritetsskydd. Här behövs tydliga riktlinjer för hantering av känsliga personuppgifter. Förslagen på sökbegränsningar, åtskiljande av barnets eller elevens placering från övriga uppgifter, regelbundna kontroller samt årlig radering av uppgifterna är positiva. Även föreslagna förändringar i offentlighets- och sekretesslagen är viktiga.

Förslaget innebär att rapportering ska ske veckovis direkt från huvudmannens IT-system till det nationella registret. En riskfaktor är att flera olika system finns och att samtliga dessa måste kunna kommunicera med Skolverkets system för att en automatisk överföring ska kunna ske. I annat fall kan omfattande arbete krävas på lokal nivå.

Införandet kommer att medföra behov av att förändra och likrikta rutiner för frånvarohantering inom samtliga huvudmän. Detta kan innebära såväl tekniska som administrativa förändringar, vilket kan leda till ökade kostnader. Nämnden förutsätter att denna typ av kostnadsökningar kompenseras.

Barn- och utbildningsnämnden den 12 februari 2026